

установи продемонстрували рекордний прибуток у розмірі 65,7 млрд грн [3], що перевищує минулорічний показник у півтора рази, що свідчить, про позитивні результати запобіжних заходів.

Література:

1. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України : Постанова Національного банку України від 06.08.2009 № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0460500-09#Text> (дата звернення: 12.03.22).

2. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-schodo-stres-testuvannya-bankiv-u-2021-rotsi> (дата звернення: 12.03.22).

3. Financial club : веб-сайт. URL: <https://finclub.net/ua/news/banky-vstanovyly-rekord-prybutkovosti.html> (дата звернення: 12.03.22).

*Науковий керівник – Мельник О. І.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

МІСЦЕ МІКРОФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

*Шмигировський Р. В.,
здобувач вищої освіти академічної групи Ф 5/1
Миколаївський національний аграрний університет*

Поняття «фінансова безпека» визначена Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [1] як одна із дев'яти складових економічної безпеки країни, ваговий коефіцієнт якої є найбільшим серед інших складових (0,1294). Вона представляє стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни [1].

Мікрофінансові послуги чинять прямий та опосередкований вплив на три із шести складових фінансової безпеки: банківську, грошово-кредитну та безпеку небанківського фінансового сектору.

Зрозуміло, що оскільки переважна більшість мікрофінансових послуг надається небанківськими фінансовими установами та страховими компаніями, то саме грошово-кредитна безпека та безпека небанківського фінансового сектору найбільше залежить від результативності діяльності мікрофінансових організацій та страхових компаній.

Серед індикаторів фінансової безпеки, на які чинить вплив мікрофінансування, виділяємо наступні (рис. 1).

Банківська безпека	Безпека небанківського фінансового сектору	Грошово-кредитна безпека
<ul style="list-style-type: none"> • Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України, відсотків; • Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті, відсотків 	<ul style="list-style-type: none"> • Рівень проникнення страхування (страхові премії до ВВП), відсотків 	<ul style="list-style-type: none"> • Питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси (M0/M3), відсотків; • Частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, у загальній структурі кредитів, наданих резидентам

Рисунок 1 - Індикатори фінансової безпеки, на які впливає мікрофінансування

Джерело: складено автором з використанням [1]

Дестимуляторами фінансової безпеки є такі індикатори, як: частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України (відсотків), питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси (M0/M3), відсотків; індикаторами змішаного впливу є такі, як співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті, відсотків та частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, у загальній структурі кредитів, наданих резидентам носять подвійний характер. Рівень проникнення страхування (страхові премії до ВВП), (відсотків) є стимулятором фінансової безпеки.

Треба відмітити, що в результаті зміни чинного законодавства та перерозподілу повноважень Нацкомфінпослуг між Національним банком України (НБУ) та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку України (НКЦПФРУ), багато питань щодо регламентування діяльності фінансових організацій, які надають мікрофінансові послуги, залишаються поза увагою та потребують додаткового доопрацювання з боку державного регулятора.

В свою чергу потребує перегляду методика визначення економічної безпеки держави у цілому та фінансової безпеки зокрема за виокремленими її складовими, оскільки вона є не досконалою. Так, безпеку небанківського сектору повинна формувати не тільки безпека страхового та фондового ринку. Перелік організацій, результати яких формують загальний ринок фінансових послуг є ширшим. Враховуючи те, що НБУ сьогодні контролює не тільки банківську діяльність, а йому надані повноваження з контролю небанківського фінансового сектору, представленого такими організаціями, як страхові компанії, страхові/перестрахові брокери, кредитні спілки, фінансові компанії, лізингодавці та ломбарди. Отже, методика визначення фінансової безпеки країни повинна формуватися з врахуванням діяльності цих організацій.

Звернемо увагу, що переважна більшість послуг, що надається вищезазначеними організаціями може бути класифікована як мікрофінансові, оскільки орієнтована переважно на населення, домогосподарства та мікробізнес. Можемо відмітити, що в 2020 році 80% послуг мікрофінансування припадає на мікрокредитування.

За даними НБУ, в Україні ринок мікрокредитування набув широкого розповсюдження. Розмір непогашених кредитів клієнтів - фізичних осіб перед організаціями – кредитодавцями (МФО) склав 14,8 млрд. грн, що є більшим за суму боргу перед а кредитними спілками у сім разів. За даними звітності НБУ, в Україні налічується 755 фін.компаній, які мають ліцензії на видачу позики, в тому числі й на умовах фінансового кредиту [2, 3].

Найбільше коло споживачів послуг мікрофінансування – молоде покоління та малозабезпечене населення, а також особи, які тимчасово не мають заробітку. Характерною рисою таких користувачів є низька фінансова грамотність та самодисципліна. [3]. Таким чином, врахування діяльності організації небанківського фінансового сектору в частині надання мікрофінансових послуг є необхідним.

Отже, можна зробити висновок, що низька фінансова грамотність населення з одного боку стимулює розвиток мікрофінансових послуг, а з іншого – не завжди реалізує головну мету мікрофінансування. Проблеми малозабезпеченого населення не вирішується, скоріше ситуація стає дедалі гіршою. На нашу думку, забезпечення фінансової безпеки країни можливе в тому випадку, коли буде підвищена увага з боку контролюючих органів до особливостей діяльності організацій, які надають мікрофінансові послуги, особливо мікрофінансових організацій, головна діяльність яких стосується надання кредитів населенню.

Література:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Мінекономрозвитку України; Рекомендації від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13/conv#n121> (дата звернення: 30.01.2021).
2. Огляд небанківського фінансового сектору, квітень 2021 року / НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-kviten-2021-roku> (дата звернення: 30.01.2021).
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/> (дата звернення: 30.01.2021).

*Науковий керівник – Боднар О. А.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*